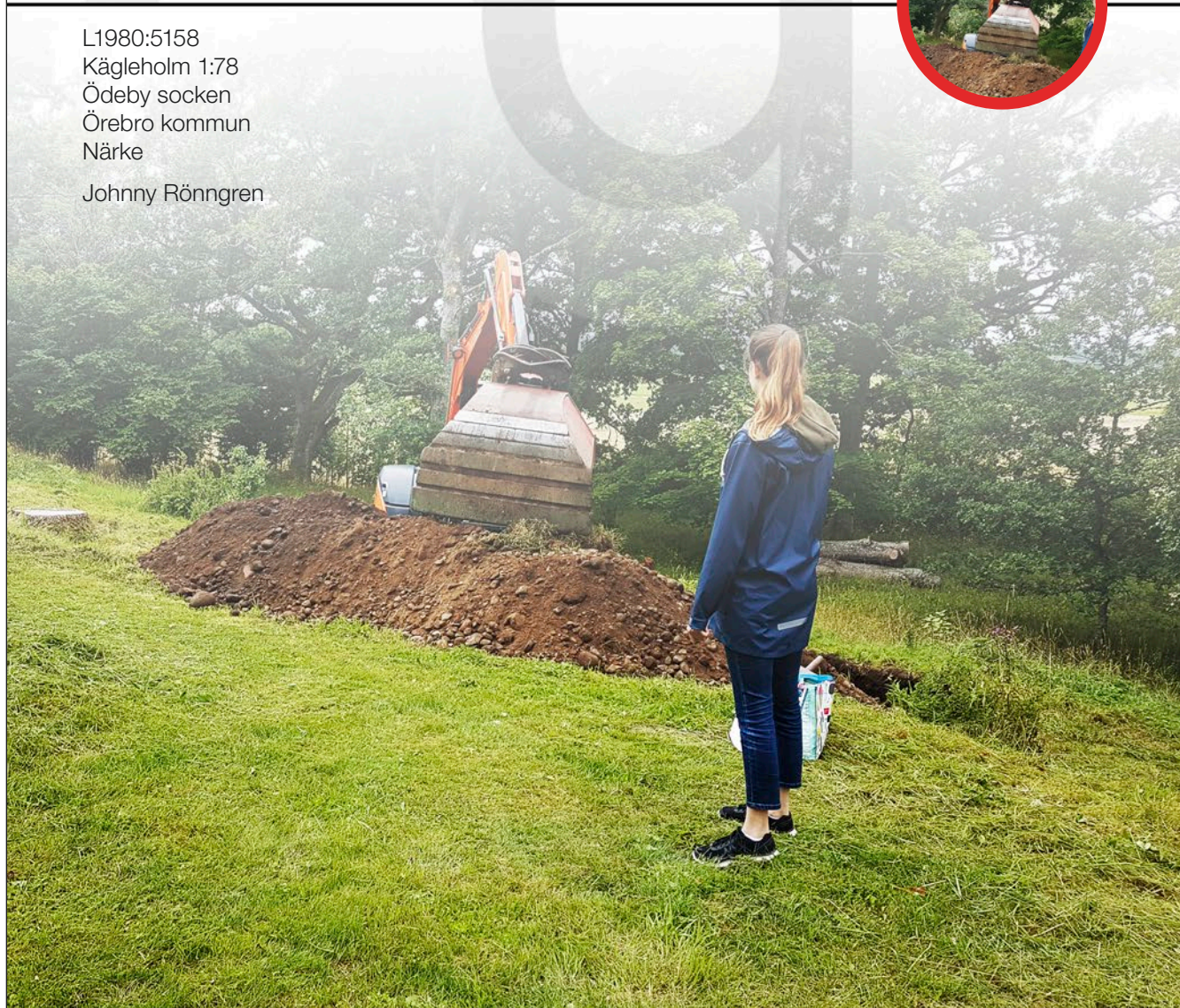

Blästbruksslagg, 1600-talslager och påförda utfyllnadslager norr om Käggleholms slottsruin

L1980:5158
Käggleholm 1:78
Ödeby socken
Örebro kommun
Närke

Johnny Rönngren

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB

Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro

Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

Översiktskarta över Örebro län med platsen för utredningen markerad i rött.

© 2020 Arkeologgruppen AB
Arkeologgruppen rapport 2020:61

Författare	Johnny Rönngren
Kvalitetsgranskning	Nina Balknäs
Grafisk form	Nina Balknäs
Omslagsfoto	Schaktarbete vid schakt 1 under överseende av fastighetsägarnas dotter.
Foto	Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY. Villkor finns tillgängliga på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>
Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: R50223371_200001
Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2020:61

ARKEOLOGISK UTREDNING

Blästbruksslagg, 1600-talslager och påförda utfyllnadslager norr om Käggleholms slottsruin

L1980:5158

Käggleholm 1:78

Ödeby socken

Örebro kommun

Närke

Johnny Rönngren

Lst dnr 431-4093-2020

Tekniska och administrativa uppgifter

Län Örebro
Kommun Örebro
Landskap Närke
Socken Ödesby
Fastigheter Käggleholm 1:78

Fornlämningsnummer L1980:5158
Lämningstyp Slott/herresäte
Datering Medeltid-historisk tid

Typ av undersökning Arkeologisk utredning
Länsstyrelsens beslutsdatum 2020-07-06
Länsstyrelsens diarienummer 431-4093-2020
Uppdragsnummer i Fornreg 202001010
Arkeologgruppens projektnummer P20054

Projektledare Johnny Rönngren
Fältpersonal Nina Balknäs, Johnny Rönngren

Undersökningstid Augusti 2020
Undersökt yta 660 kvadratmeter
Inmätningsteknik GPS-RTK
Koordinatsystem SWEREF 99 TM
Höjdsystem RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

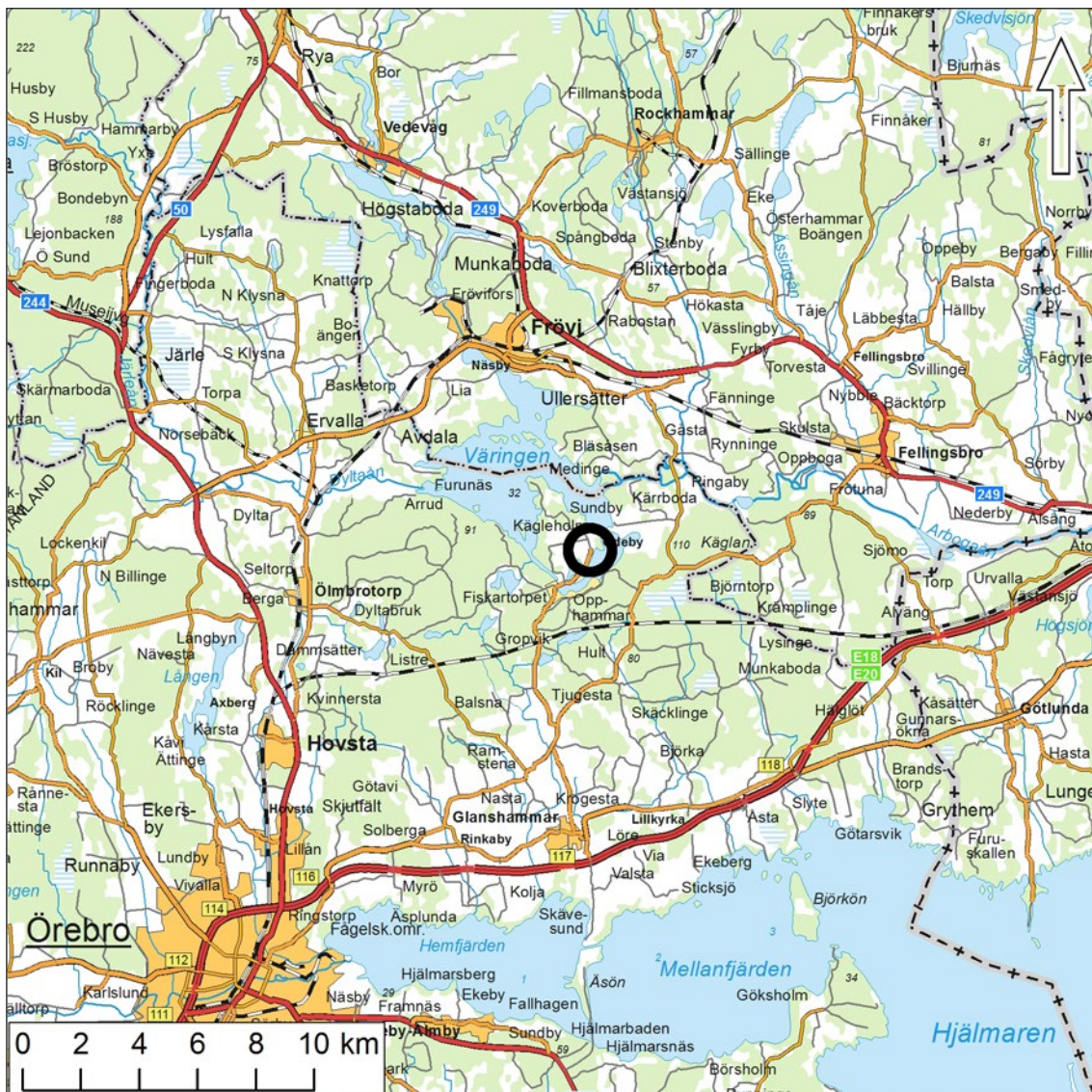
Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Fynd förvaras hos Arkeologgruppen AB och inväntar beslut om fyndfördelning.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	7
Tidigare undersökningar	7
Syfte	9
Metod och genomförande	9
Resultat	10
Arkeologiska lämningar, 1500–1600-tal	12
Schakt 5	12
Schakt 89	15
Utfyllnadslager, 1600–1800-tal	16
Tolkning	18
Bedömning	20
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	20
Referenser	21
Bilagor	22
<i>Bilaga 1. Schakttabell</i>	<i>22</i>
<i>Bilaga 2. Anläggningstabell</i>	<i>23</i>
<i>Bilaga 3. Fyndtabell</i>	<i>23</i>

Figur 1. Översiktskarta med platsen för utredningen på Käggleholm markerad med svart cirkel. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

Arkeologgruppen AB har i augusti 2020 genomfört en arkeologisk utredning inom lämningen Käggleholms slott (L1980:5158) i samband med planerad byggnation. Sex schakt grävdes varvid arkeologiska lämningar påträffades i två schakt. De utgjordes av ett golvlager hörande till en byggnad daterad till 1500-1600-tal, som överlagrade ett sotlager som innehöll slaggbitar och en bottenskålla från en blästerbruksugn. I det andra schaktet med arkeologiska lämningar påträffades kulturlager från 1600-tal vid ett djup om 1,7 meter. Flertalet schakt utgjordes till större delen av tjocka utfyllnadsmassor som tolkades ha påförts under sent 1600-tal i samband med ombyggnation av slottet strax innan det brann ned år 1714.

Inledning

I samband med att fastighetsägare önskade uppföra två byggnader (ateljé och orangeri) och en pool inom fornlämning L1980:5158, som utgörs av Käggleholms slott, fick Arkeologgruppen AB i uppdrag att utföra en arkeologisk utredning av ytan som berördes. Beställare var Länsstyrelsen i Örebro län som också bekostade utredningen. Beslut i ärendet fattades den 6 juli år 2020.

Figur 2. Utdrag ur fastighetskartan med läget för utredningen markerad med svart, inom L1980:5158, belägen på östra sidan om ön. Skala 1:8 000.

Bakgrund och kulturmiljö

Kägleholms slott (L1980:5158) är beläget cirka 20 kilometer nordöst om Örebro, på en ö i sjön Väringen. Öns inre område utgörs av låglänta partier med postglacial finlera, vilka nyttjas som åkermark, medan det i södra och norra delen av ön finns högre belägna partier av moränåsar och höjder. Längs öns östra strand löper en moränås i nord-sydlig riktning bestående av isälvsediment. Det är kring moränhöjderna som fornlämningar påträffas på Kägleholm. Öns inre delar har först under historisk tid torrlagts, varför fornlämningar inte påträffats där. Under medeltiden utgjordes platsen för Kägleholms slott av en holme som låg skyddad av våtmarker och vatten.

Lokaliseringen av gården i sjön Väringen innebar att den placerats längs en viktig vattenled som förbundit hyttorna i norr kring Kopparberg med Arboga och Mälaren.

Slottsanläggningen är 150×125 meter stor och uppförd på sydvästslutningen av en moränås. Av slottet återstår idag enbart den första våningen som försetts med ett tak för att skydda ruinen. Runt slottsbyggnaden finns husgrunder och terrasseringsar. En bevarad flygelbyggnad från 1600-talet som hört till slottet används idag som privatbostad.

Den första slottsbyggnaden uppfördes under medeltiden och byggdes under olika etapper ut under 1500- och 1600-talen (Söderberg 1969). Under medeltiden var platsen för slottet ett frälsegods och ägdes bland annat av Gudmar Månsson och Närke's lagman, Ulf Gudmarsson. Under 1500-talet ägdes gården av Gustav Eriksson (Vasa) som köpte gården år 1541 och senare överlät gården till sin hustru Margareta Eriksdotter (Leijonhufvud). Magnus Gabriel De la Gardie ärvde år 1674 gården av sin mor Ebba Brahe varefter slottet genomgick ombyggnationer. Bland annat byggdes en tredje våning på slottet och en stenbelagd borggård samt flygelbyggnader uppfördes. De la Gardie lät även bygga om den intilliggande kyrkan. Nicodemus Tessin d.ä. anses ha varit arkitekten bakom slottsbygget. Under början av 1700-talet användes slottet för att inhysa ryska krigsfångar. År 1712 brann slottet och återuppfördes aldrig.

Tidigare undersökningar

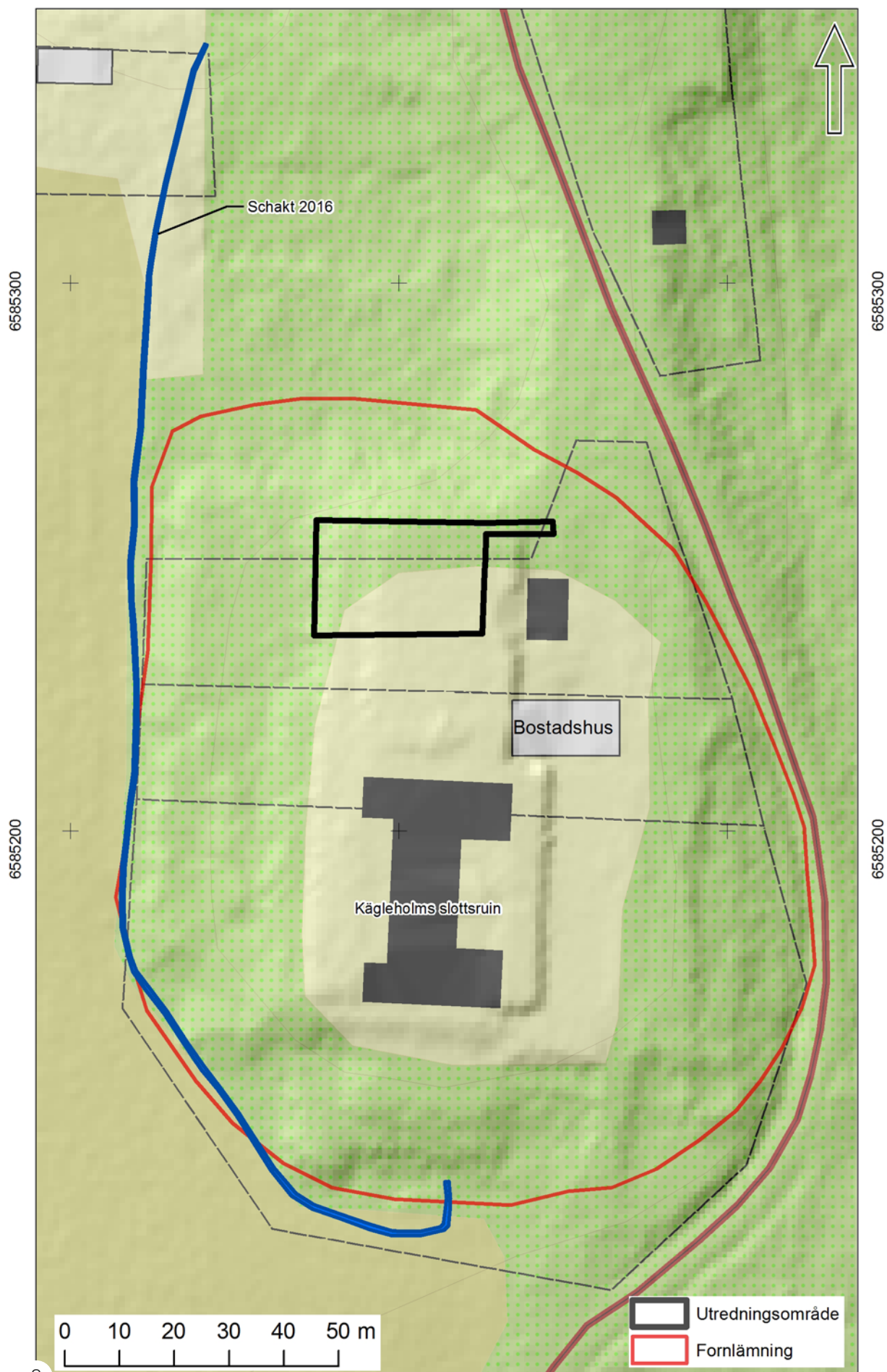
År 2015 utfördes en arkeologisk schaktningsövervakning i samband med att en el-kabel nedgrävdes väster om slottets fornlämningsområde. I samband med det påträffades ett lager av tegelsmulor och felbrända tegelstenar samt del av en stengrund (Rönngren 2016).

Vid det så kallade sundet söder om Kägleholms ön har blästbrukslämning L1979:1235 undersökts vid en arkeologisk förundersökning varvid lämningar från stenålder påträffades och sju blästbruksugnar varav tre ¹⁴C-daterades till vendeltid (685–870 e. Kr.) (Gatti 2016). År 2020 utfördes kompletterande

523520

523580

523640

Figur 3. Utredningsområdet var beläget vid norra udden av platån norr om slottsruinen. År 2016 utfördes en schaktningsövervakning längs lämningens västra och södra begränsning. Skala 1:1 000.

förundersökning vid samma lämning varvid kol från ett stolphål och en härd ^{14}C -daterades till 1520–1650 e. Kr., dock utan att ytterligare blästbrugsugnar påträffades (Holm 2020:12). De daterade lämningarna tolkades höra samman med det så kallade Tegeltorpet, på vars mark undersökningen utfördes (Holm 2020:13).

Syfte

Syftet med undersökningen var att avgöra om fornlämningar förekom inom ytan som berördes av planerad byggnation, och om möjligt avgränsa påträffade fornlämningar.

Metod och genomförande

Inom platsen planerades två byggnader och en pool att anläggas. Fastighetsägarna förevisade platsen och byggnadernas ungefärliga läge varefter schaktning utfördes på dessa platser. Byggnaderna skulle anläggas på den norra delen av en plan gräsmatta och poolen i en terrass, väster om byggnaderna.

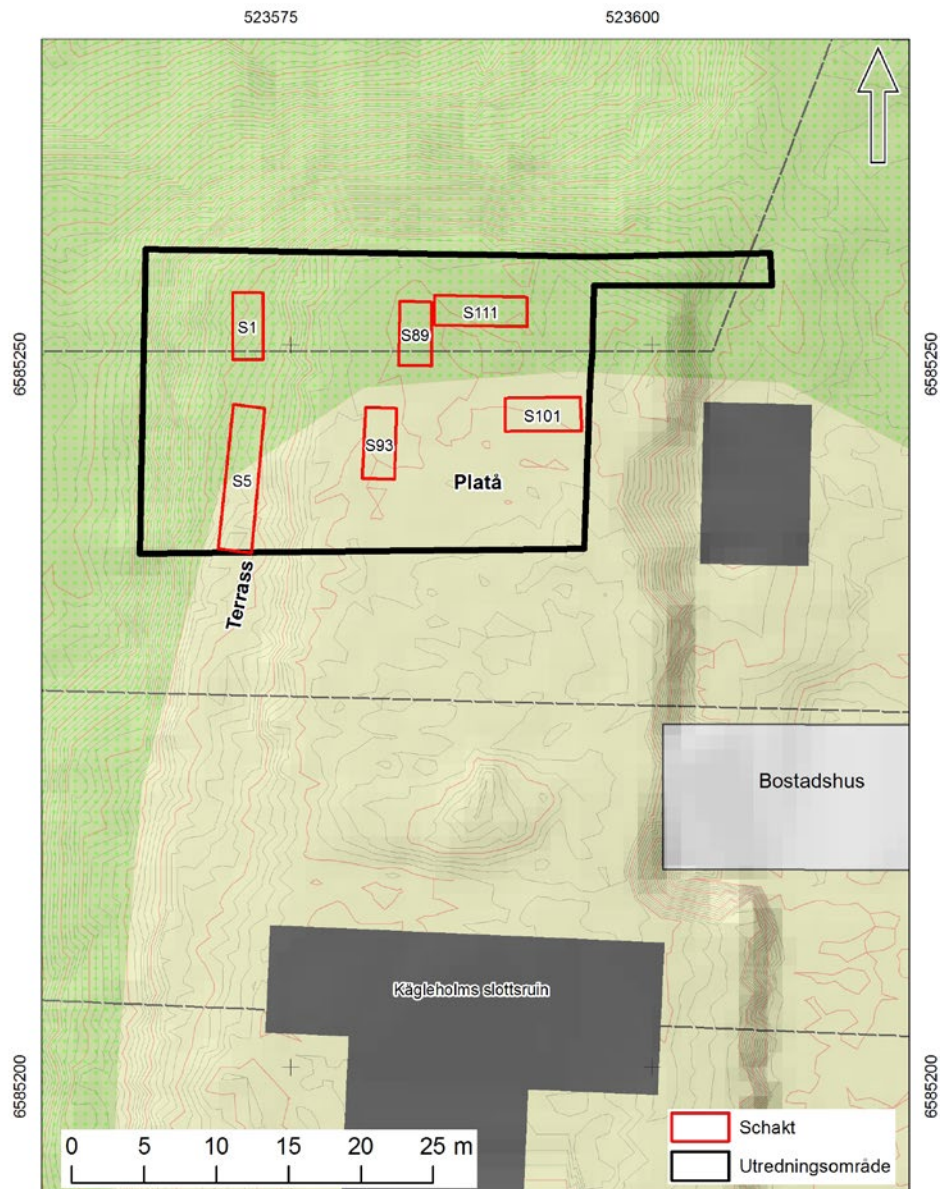
Sex schakt grävdes med en sammanlagd yta om 80 kvadratmeter. De grävdes med en varierande längd om 4–10 meter och 2–2,5 meters bredd. Schakten grävdes till ett djup om 1,4–2 meters djup ned till naturlig morän eller till den nivå där arkeologiska lämningar fanns. Påträffade lämningar undersöktes med handverktyg. Metalldetektor användes vid avbaning och kontroll av påträffade utfyllnadslager och arkeologiska lämningar. Schakt och anläggningar dokumenterades skriftligt och med fotografier. Inmätning av schakt, anläggningar och fynd skedde med RTK-GPS i SWEREF 99TM och redigerades i ArcGIS 10.3.1.

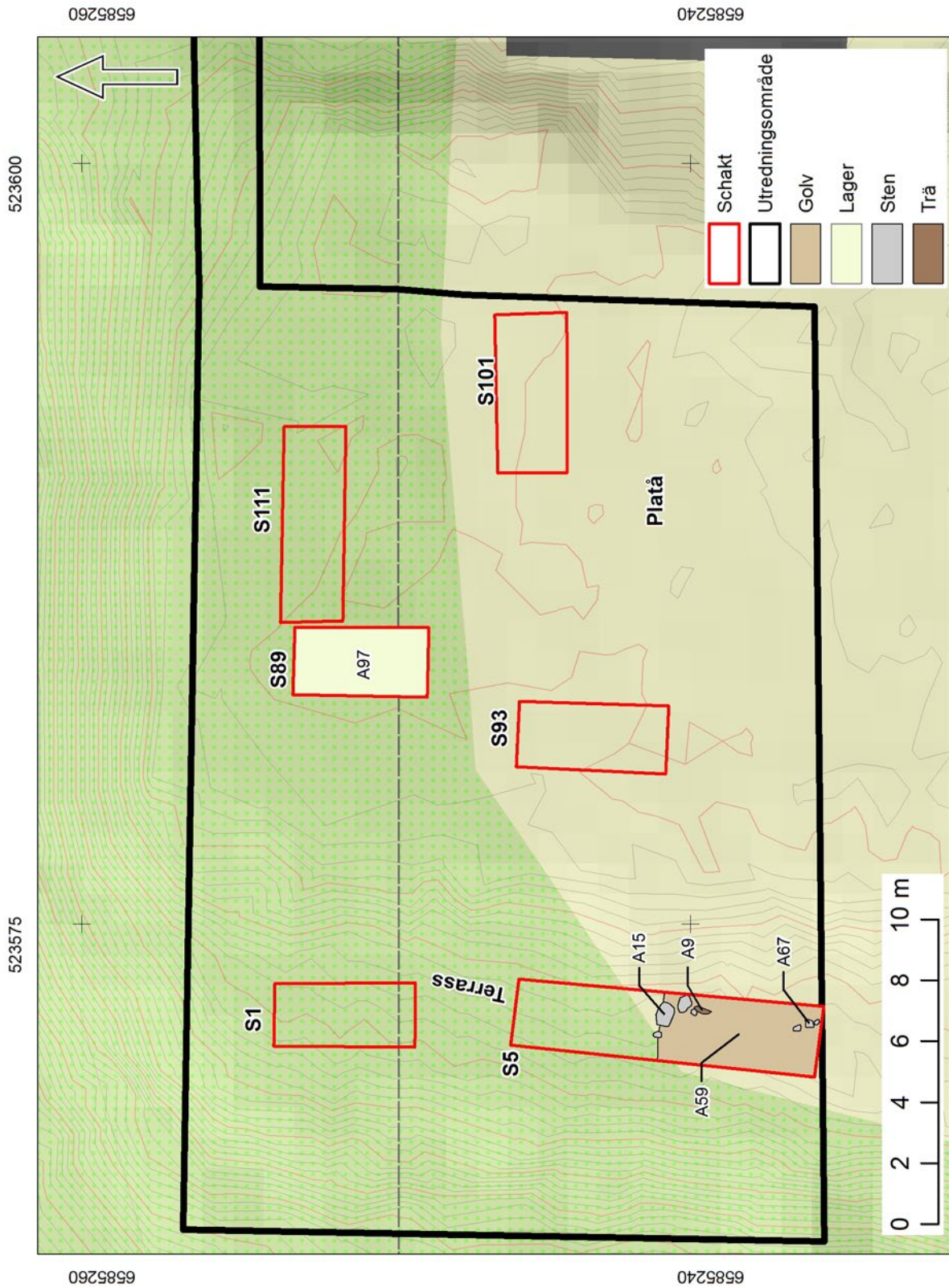
Figur 4. Vy över utredningsområdet sett från sydöst. Området utgjordes av en gräsmatta med en terrass i väster. Här ses grävmaskinen gräva schakt 1 i terrassen.

Resultat

I samband med fältarbetet påträffades lämningar och kulturlager, vilka daterades till 1600-tal i två schakt (S5, S89). Förutom i ett schakt utgjordes lagerföljden av tjocka utfyllnadslager, vilka var djupast i de norra schakten och som sannolikt har tillkommit i samband med att man under 1600-tal planat ut marken norr om slottsbyggnaden.

Figur 5. Schaktplan över schakten som grävdes inom utredningsområdet. Schakt 1 och 5 grävdes i en terrass som höjdmässigt befann sig en meter lägre än övriga schakt på platån. Skala 1:400.

Figur 6. Anläggningsplan över påträffade lämningar inom ytan. Lämningarna utgjordes av kulturlager och golvlagar i schakt 5 och 89, vilka daterades till 1500-1600-tal. I schakt 5 påträffades även bottenskållor. Skala 1:200.

Arkeologiska lämningar, 1500–1600-tal

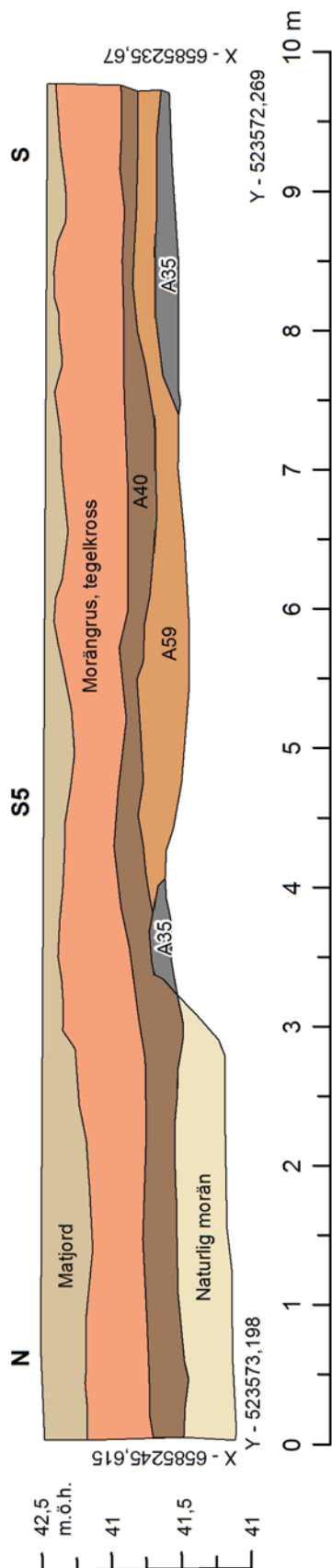
SCHAKT 5

Schakt 5 var 10×2,2 meter stort och grävdes ned till 1,4 meters djup i en terrasserad yta i slottshöjdens västsluttning där en pool var planerad att anläggas. Arkeologiska lämningar påträffades i schaktets södra halva och i form av tre lager, vilka överst utgjordes av ett raseringslager (A40), därunder ett golvlager (A59) och ett kollager (A35).

I golvlager A59 påträffades även enstaka stenar som var rester av ett fundament (A15) och rester efter en bräda (A9).

Figur 7. Foto över golvlagret (A59) i schakt 5. I mitten av schaktet ses även stenfundament A15, vilken tolkas ha utgjort ett bärande fundament för en timmerbyggnad. Foto från söder.

Raseringslagret A40 som var 0,1–0,3 meter tjockt, var ett siltigt lager innehållandes rikligt med tegelkross, sten och djurben. I lagret påträffades ett grythandtag i rödgods (F1) daterad till sent 1500-tal (jmf. Bergold m.fl. 2004:15). Under raseringslagret påträffades rester efter en byggnad i form av fundamentstenar (A15) och ett golvlager (A59). I golvlagret påträffades även rester av trä (A9) i form av en bräda som mätte 0,5×0,15 meter. I resterande del av golvlagret påträffades inga fler brädbitar, vilka vidare skulle kunna tala för att det rör sig om rester efter ett äldre trägolv. Fundamentstenarna A15 utgjordes av en större nedgrävd sten som mätte 0,7×0,5 meter och var 0,3 meter hög, med flat ovansida. Den större stenen var omgiven av tre utrasade stenar, vilka var 0,2–0,4 meter stora, med flata sidor, vilka ursprungligen sannolikt vilat på den större stenen och utgjort en bärande del till en timmerbyggnad.

Golvlager A59 var 0,15–0,3 meter tjockt och utgjordes av homogen silt och innehöll fynd i form av två grytfötter i rödgods och två järnbeslag av vilken det ena utgörs av ett gångjärn. I lagret påträffades även ett grönt glasfragment hörande till ett dryckeskärl. Dessvärre saknas tydliga daterbara dekorer på de påträffade grytfötterna som kan ge en närmare datering av lagret. I det ovanliggande raseringslagret (A40) påträffades förvisso ett grythandtag daterad till sent 1500-tal, men då det utgörs just av ett raseringslager med enbart ett påträffat daterbart fynd är det en alltför osäker datering av golvlagret. Golvlagret dateras därför generellt till 1500- och 1600-tal.

Under golvlagret påträffades sporadiskt inom ytan ett sotigt siltlager vari fynd av fyra slaggbitar påträffades med en storlek om 4–6 centimeter, samt en större bottenskölla som vägde 930 gram och var 0,2×0,1 meter stor. På dess undersida har morän och moränstenar etsats fast av hettan i ugnen. Fynden av slaggbitarna och skållan antyder därmed att, troligtvis blästerugnar, har funnits vid platsen som föregått byggnaden som daterades till 1500-1600-tal.

Det ovannämnda golvlagret påträffades vid en höjd av 41,6 meters höjd över havet, vilket är samma höjd som det kulturlager som påträffades i schakt 89, vilket talar för att lämningarna tidigare har legat på en gemensam nivå.

Vidare utvidgning och undersökning av den påträffade byggnaden bedömdes inte vara möjlig inom tidsramen av det berörda ärendet. Byggnadens utbredning i västra, östra och södra väderstrecken är därmed inte fastställd.

Figur 8. Sektion över den stratigrafiska lagerföljden inom schakt 5. Skala 1:50.

Figur 9. Fynd av grythandtag (F1) daterad till sent 1500-tal, som påträffades i lager med raseringsmassor (A40).

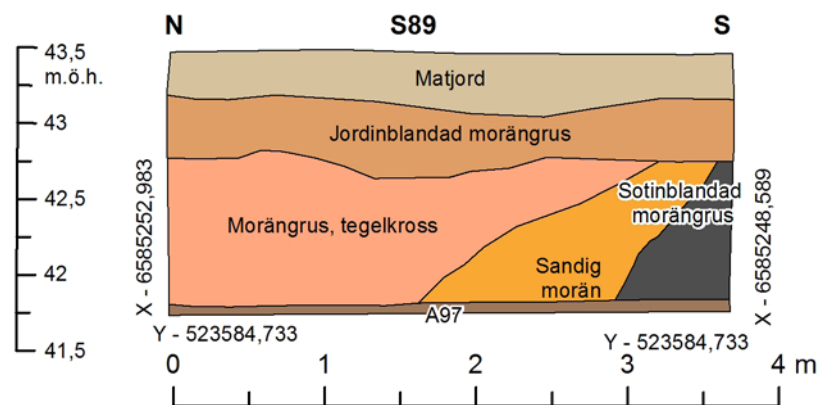
Figur 10. Fyra mindre bitar slagg, vilka påträffades i sotlager A35 i schakt 5.

Figur 11. Bottenskålla, vilken vägde nästintill 1 kilo. Till vänster ses dess överdel med undersidan till höger. På undersidans botten var moränmaterial integrerat i slaggmaterialet.

SCHAKT 89

Kulturlager 97 påträffades vid 1,7 meters djup i schakt 89 som var 4,4×2,2 meter stort och 1,8 meter djupt. Lagret utgjordes av ljus sandig silt med rikligt inslag av tegelsmulor och kolfragment. Fynd i form av hästkosömmar, spikar, grönt fönsterglas och rödgodskeramik påträffades inom lagret. Keramikens glasyr och dekor daterar den till 1600-tal. Variationen av kolfragment, tegelsmulor, hästkosömmar och glasfragment talar för att lagret utgörs av ett äldre marklager eller aktivitetsyta i slottets närområde.

Figur 12. Sektion över lagerföljden i schakt 89, vilken utgjordes av tjocka utfyllnadslager med kulturlager (A97) vid 1,7–1,8 meters djup. Skala 1:50.

Figur 13. Fynd av rödgodskeramik i lager A97.

Figur 14. Östra schaktväggen av schakt 89 med dess utfyllnadslager. Foto från väster.

Utfyllnadslager, 1600–1800-tal

I samtliga lager, förutom i schakt 101, påträffades kraftiga utfyllnadslager av morängrus under matjorden. Som djupast sträckte de sig ned till 1,9 meters djup. Inom schakten kunde utfyllnadslagren indelas i två faser, ett äldre lager med högt inslag av tegel och ett yngre med högt inslag av jord. I samtliga schakt, förutom schakt 101, överlagrades den naturliga moränen och kulturlagren av ett utfyllnadslager av morängrus som var rikt på tegelkross, sot och stenar av en varierande storlek om 0,2-0,6 meter. Då detta utfyllnadslager överlagrar kulturlager, vilka daterats till 1600-tal, innebär det att utfyllnadslagret som äldst kan dateras vara 1600-tal.

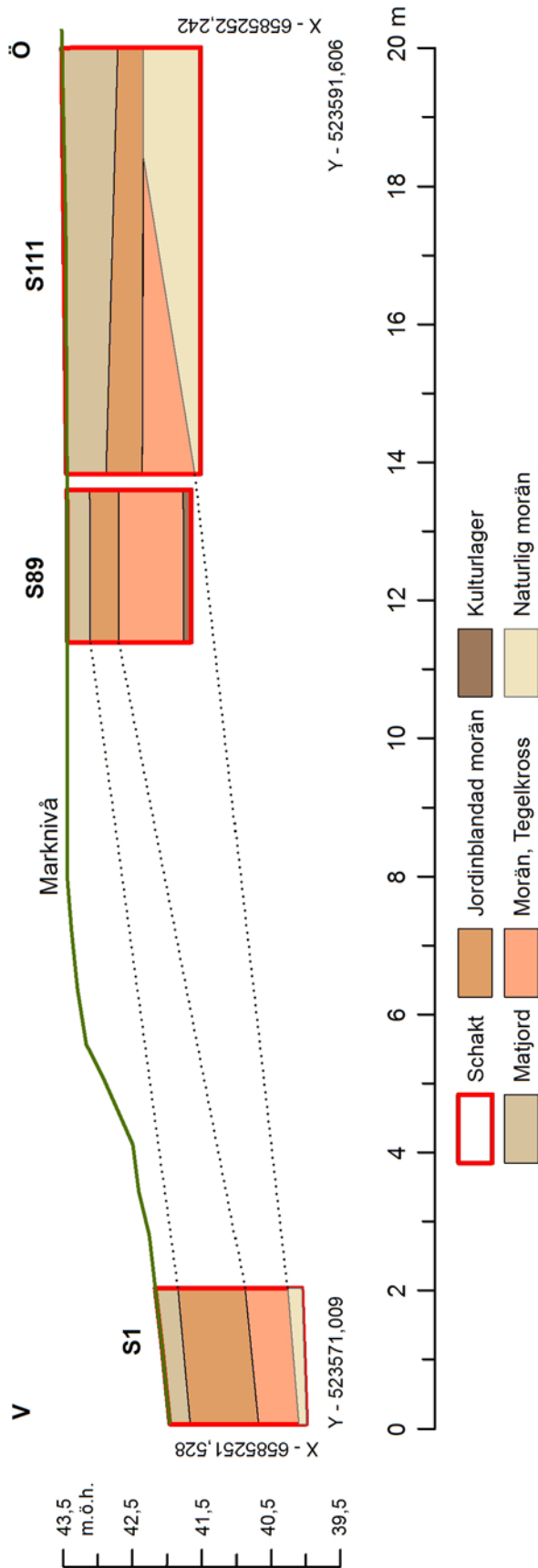
I de norra schakten (S1, S89 och S111) överlagrades det tegelrika utfyllnadslagret av ett ytterligare ett utfyllnadslager av morängrus med ett högt inslag av jord inblandad i moränen. I skiftet mellan de två utfyllnadslagren fanns inga spår efter en äldre markhorisont, vilket skulle kunna tala för att det äldre utfyllnadslagret legat öppet under en tid innan det övertäcktes med det yngre utfyllnadslagret. Möjligen har utfyllnaden fortsatt fast med byte av material. Överst i schakten fanns ett lager med matjord vilket även det utgör ett slags utfyllnadslager. Åtminstone bör matjordens funktion ha varit att utgöra odlingslager för slottets trädgårds- och odlingsjord, vilket fanns i slottets närhet.

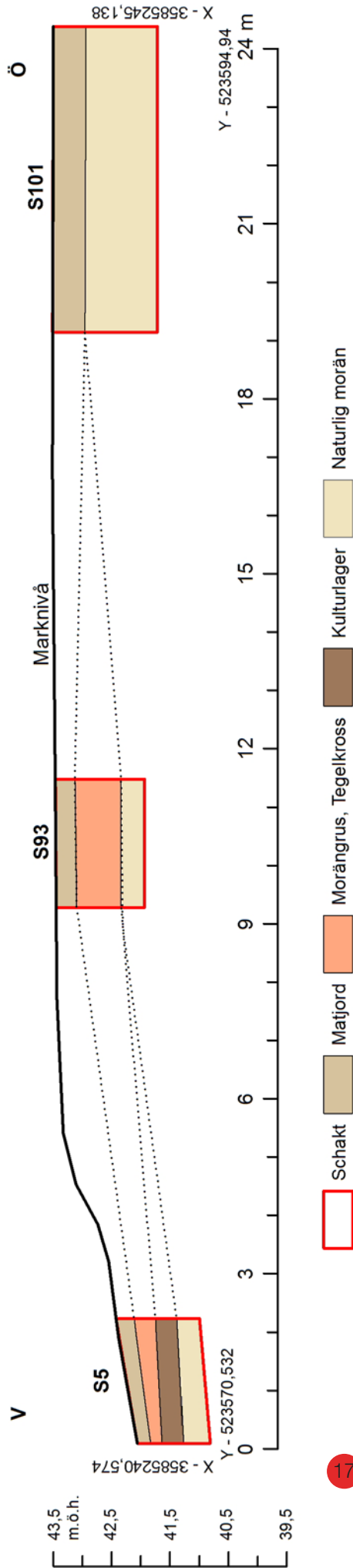
Figur 15. Dokumentering av schakt 1, som utgjordes av tjocka utfyllnadslager ned till 1,8 meters djup. Foto från väster.

Figur 16. Schaktning vid schakt 93 innehållandes utfyllnadslager av morängrus blandad med sot och tegel. Foto från sydöst.

Figur 17. Topografisk sektion med marknivån i förhållande till schakt 1, 89 och 111, i utredningsområdets norra del. Höjder angivna i RH2000. Skala 1:100.

Figur 18. Topografisk sektion med marknivån i förhållande till schakt 5, 93 och 101, i utredningsområdets södra del. Höjder angivna i RH2000. Skala 1:100.

Tolkning

Resultatet av fältarbetet visade att fornlämning i form av en byggnad och ett kulturlager påträffades inom undersökningsområdet. Varken byggnaden eller kulturlagret har till fullo avgränsats då tid för vidare utvidgning ej fanns kvar efter två dagars fältarbete.

Den äldre byggnaden som påträffades i schakt 5 och kulturlagret som påträffades i schakt 89 påträffades båda vid 41,7 meters höjd över havet (RH2000), vilket därmed utgör en äldre marknivå som därefter blivit utfyllt. Tidpunkten för när utfyllnaden har igångsatts bör kopplas till 1670-talet då Magnus De La Gardie påbörjade utbyggnaden av slottet. Detta antagande baseras på att utfyllnadslagren överlagrar lämningar som dateras till 1500–1600-tal, samt den omständighet att slottet brann år 1714 varefter återuppbyggnation av slottet aldrig ägde rum. Själva syftet med utfyllnadslagren har sannolikt varit att omforma landskapet närmast slottet då man skapat platåer, terrasserade ytor där gårdsplaner, trädgårdsodlingar med mera har inrättats.

Sotlager A35 där slaggbitar och en bottenskålla påträffades förefaller antyda att blästerugnar brukats vid platsen. Inom Ödeby socken finns sammanlagt sex lokaler av blästbrukslämningar och blästplatser (L1980:5296, L1980:4671, L1980:4901, L1980:5069, L1980:5730, L1979:1235) belägna på Hästån, Tegeltorp och Strömstorp, samtliga strandbundna, vilket antyder att myrmalm nyttjats. Vid undersökningar av L1979:1235, vid Sundet, påträffades sju blästbrukssugnar där tre ¹⁴C-daterades till vendeltid (685–870 e.Kr.) (Gatti 2017:16).

Frågan som därmed infinner sig är huruvida sotlager A35 och dess slaggbitar och bottenskålla även de härrör från vendeltid eller om de utgör en del av slottets äldre historia där blästbrukssugnar även nyttjats under tiden innan 1600-tal, exempelvis under den tid då Gustav (Vasa) Eriksson ägde slottet. I bottenskållan och på en av slaggbitarnas undersida har morängrus och sten, genom hetta etsats fast och integrerats i slaggen, vilket åtminstone pekar ut att platsen för blästbrukssugnen bör kunna lokaliseras på isälvsåsen som löper längs Käggleholmsöns östra sida. Marken runtom utgörs av lerjordar och tidigare våtmark.

Figur 19. Kågleholmsön omgiven av sex lokaler med blästbrukslämningar. Den södra lokalen L1979:1235 undersöktes under åren 2016 och 2020, varvid tre ugnar daterades till vendeltid. Skala 1:25 000.

Bedömning

På platån vid slottskullens topp planerades två byggnader att uppföras. Här påträffades kulturlager från 1600-tal inom schakt 89 vid 1,7 meters djup under kraftiga utfyllnadslager. Lämningarna på platån befinner sig därmed på ett tämligen stort djup. Aktuella resultat får nyttjas som underlag för vidare planering av byggnadernas markanspråk vad gäller det djup som behövs grävas vid uppförande av byggnaderna.

I den terrasserade västslutningen, där en pool planerades att anläggas, påträffades lämningar i form av en byggnad, från 1500-1600-tal, samt ett sotlager innehållandes slagg från blästbruk med okänd datering, i södra delen av schakt 5 vid 0,6 meters djup.

Utifrån hur poolen utformas vad gäller storlek och djup, finns därmed risk att fornlämning berörs.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Utredningen genomfördes i enlighet med Länsstyrelsens förfrågan och det generella förfrågningsunderlaget. Arkeologgruppen AB har bekräftat fornlämning och i möjligaste mån avgränsat den inom utredningsområdet.

Utredningsområdet visade sig vara något större än vad som angavs i förfrågningsunderlaget där fastighetsgränsen angavs som utredningsområdets norra begränsning. Fastighetsägare utpekade på plats att byggnaderna skulle uppföras vid norra änden av en gräsplan, vilket inbegrep även mark norr om fastighetsgränsen. Det ursprungliga utredningsområdet har därför i efterhand bearbetats för att ta hänsyn till denna förändring där en yta om 200 kvadratmeter tillkom.

Referenser

Tryckta källor

- Bergold, H. Bäck, M. Johansson, M. Menander, H. Niukkanen, M. Tulkki, C. Wallebom, U. 2004. *Handled with care – on the typology and symbolism of red ware pottery*. Skeppsbron, Stockholm. Sweden. Muinaistukija 2. Helsingfors.
- Holm, J. 2020. *Vid sjön Väringsens södra strand. Lämningar intill en järnframställningsplats*. Kompletterande förundersökning. Fornlämning L1979:1235. Ödeby socken, Örebro kommun, Örebro län, Närke. Stiftelsen Kulturmiljövård rapport 2020:59.
- Gatti, C., 2017. *Vid sjön Väringsens södra strand. Vendeltida järnframställning och stenålderslämningar*. Arkeologisk förundersökning. Ödeby 112 och 113. Ödeby-Berg 1:8. Käggleholm 1:75 m.fl. Ödeby socken. Örebro kommun. Örebro län. Närke. Stiftelsen Kulturmiljövård rapport 2017:19.
- Rönngren, J., 2016. *Käggleholms slottsruin – spår efter tegelproduktion*. Arkeologisk kontroll. RAÄ 8:1. Käggleholm 1:74 med flera. Ödeby socken. Örebro kommun. Närke. Arkeologgruppen AB rapport 2016:15.
- Söderberg, B. 1969. *Slott och herresäten i Sverige. Ett konst och kulturhistoriskt samlingsverk*. Närke, Västmanland. Malmö.

Kartor och arkivmaterial

HISTORISKA LANTMÄTERIAKTER

- Geometrisk karta, 1688. Akt: S8:3. Ödeby socken, Örebro län.
Lantmäteristyrelsens arkiv.
- Geometrisk avmätning, 1714. Akt: S72-1:1. Ödeby socken, Örebro län.
Lantmäteristyrelsens arkiv.
- Sockenkarta, 1858. Akt S72-1:2. Ödeby socken, Örebro län.
Lantmäteristyrelsens arkiv.

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell

Schaktnr	Storlek/m	Djup/m	Beskrivning
1	4,6x2,1	2	Överst matjord 0,25 meter tjockt. Utfyllnadslager, jordinblandad moränggrus 0,95 meter tjockt. Utfyllnadslager, tegelkross, sten och moränggrus 0,6 meter tjockt. Naturlig morän i botten vid 1,9 meters djup.
5	10x2,2	1,4	Överst matjord 0,1-0,25 meter tjockt. Utfyllnadslager, tegelkross, sten och moränggrus 0,3-0,6 meter tjockt. Kulturlager vid 0,6 meters djup, sammanlagt tre lager tillsammans 0,4 meter tjocka. I norra delen av schaktet påträffades naturlig morän vid 1 meters djup.
89	4,4x2,2	1,8	Överst matjord 0,3-0,5 meter tjockt. Utfyllnadslager, jordinblandad moränggrus 0,4 meter tjockt. Tre utfyllnadslager diagonalt genom schaktet i nord-sydlig riktning bestående av lager med tegelkross, sandig morän och sotinblandad morän 0,8 meter tjocka. Vid 1,6-1,7 meters djup påträffas kulturlager (A97) som innehöll rikligt med fönsterglas, tegelsmutor, kolfragment inblandad i silt
93	5x2,2	1,5	Överst matjord 0,3 meter tjockt. Utfyllnadslager, tegelkross, sten och moränggrus 0,8 meter tjockt. Naturlig morän vid 1,1 meters djup.
102	5,3x2,3	1,8	Överst matjord 0,4-0,5 meter tjockt. Naturlig morän vid 0,4-0,5 meters djup.
111	6,4x2	2	Överst matjord 0,6-0,7 meter tjock. Utfyllnadslager, jordinblandad moränggrus 0,3 meter tjock. Utfyllnadslager, tegelkross, sten och moränggrus 0,1-0,8 meter tjock. Naturlig morän vid 1,2-1,9 meters djup.

Bilaga 2. Anläggningstabell

Anr	Typ	Storlek/m	Djup/m	Beskrivning
9	Trä	0,47x0,16	0,05	Bevarad rest av trägolv som överlagrade golvlager A59.
15	Hörnstenar	1,7x0,9	0,3	Hörnstensfundament bestående av en större sten 0,7x0,55 meter stor och 0,4 meter hög med flat ovansida. Omgiven av tre stenar 0,2-0,6 meter stora, vilka troligen vilat på den större stenen.
35	Sotlager	6x2,2	0,15	Kulturlager, brunsandig silt med sotiga partier. Fynd av bottenskållor.
40	Raseringslager	6x2,2	0,15	Raseringsmassor brungrå sandig silt med inslag av 0,1 meter stora stenar, djurben, tegelkross. Fynd av grythandtag, rödgods, daterad till sent 1500-tal.
59	Golvlager	6x2,2	0,1-0,3	Avsatt golvlager, överlagras av A9 (del av trägolv). Gråbrun homogen silt.
97	Kulturlager	4,4x2,2	0,1	Kulturlager av ljus sandig silt. I silten riklig förekomst av tegelsmutor och kolfragment. Fynd av grönt fönsterglas, spik och yngre rödgods keramik.

Bilaga 3. Fyndtabell

Fyndnr	Sakord	Material	Del	Antal	Vikt/g	Kontext	Anmärkning
1	Gryta	Rödgods	Handtag	1	164	A40	1550-1600
2	Gryta	Rödgods	Fötter	2	57	A59	1600-tal
3	Beslag	Järn	Gångjärn	1	44	A59	
4	Beslag	Järn	Obest.	1	27	A59	
5	Glas	Glas	Fönsterglas	1	2	A59	
6	Glas	Glas	Bägare	1	2	A59	
7	Slagg	Slagg	Slagg	4	188	A35	
8	Keramik	Rödgods	Fat	4	26	A97	1600-tal
9	Glas	Glas	Fönsterglas	2	12	A97	
10	Hästkosöm	Järn		2	8	A97	Kasserade
11	Spik	Järn		4	56	A97	Kasserade
12	Bottenskålla	Slagg	Botten	1	930	A35	

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2020:61

